

ESSENCE OF THE MAIN CONCEPTS OF THE THEORY OF JUDICIAL EXAMINATION: THE METHOD AND METHODOLOGY

E. Litvinova

The article analyzes the meaning of the terms "method" and "methodology" as the basic concepts of the theory of judicial review. It is indicated the differences between these concepts. It is also analyzed the meaningful difference between the terms method, reception method and operation. It is determined the functional orientation of these concepts as well.

The task of the methodology. Varieties and structural elements of the methodology. Approaches to study and determine the method and methodology. The fundamental philosophy or methodology. The general methodology. The specific and scientific methodology. Methods and techniques of the research. The methods of classification of the scientific knowledge.

It is considered the grounds for comprehensive analysis and objective expert evaluation methods, techniques. It is also determined the list of functions performed by the method and methodology and it is indicated the main one.

The article analyzes the complex research methods of forensic examination theory as a scientific field. It is shown that the level of generality can distinguish five levels of methodological analysis of forensic science. Methods of the analysis institute of forensic examinations are closely related to the methodology of legal regulation and epistemological approach of the implementation of theoretical positions in investigative, judicial and expert practice.

Methodologies and methodological foundation of the scientific research. Principles of the methodology of knowledge.

The structure of the methodology. The philosophical methodology. The general methodology. Principles of the general studies. The specific and scientific methodology. Levels of the methodological analysis.

The functions of the methodology (generalizing, extrapolating, critical, heuristic, arguing, explaining, interpreting). The problem of correlation between the theory and methodology.

УДК 343.98

О. А. Гуменський
старший науковий співробітник

*Чернігівське відділення
Київського науково-дослідного інституту судових експертиз
Міністерства юстиції України*

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ З ВІДНЕСЕННЯ ОБ'ЄКТІВ, ЯКІ Є РЕЗУЛЬТАТОМ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ, ДО ПРЕДМЕТІВ ЗЛОЧИНУ

Стаття присвячена уніфікації методик проведення експертиз з віднесення об'єктів, які є результатом інженерно-технічної діяльності людини, до предметів злочину на основі двох основних ознак таких об'єктів, а саме: призначеності та придатності. Відмічається

спільність вказаних ознак у різних пристроях у зв'язку з тим, що під **призначеністю** можна розуміти відповідність задуму загальним принципам побудови пристроїв певного виду, а під **придатністю** – ступінь реалізації первинного задуму.

Навколо нас є безліч предметів, які створені людиною в процесі її життєдіяльності і функціонально покликані створити можливості для досягнення певної мети. Ці штучні конструкції, що є результатом інженерно-технічної діяльності людини, до яких можна віднести, як столові прилади певного виду, що обслуговують сферу етикету під час задоволення одного з основних біологічних інстинктів людини, до пілотованої орбітальної станції, як чергового кроку людства в напрямку глобальної мрії – освоєння космосу. Їх втілення в матеріальних об'єктах пройшли шлях від задуму (ідеальної розумової моделі) до практичної реалізації в закінченому вигляді. Виділяючи певні конструктивні особливості та функціональні можливості кожного з цих об'єктів, ми можемо умовно віднести його до абстрактного поняття, визначеної групи (категорії), певного класу тощо, відповідаючи на одне з основних філософських питань «Чим воно є?». І, якщо стосовно деяких предметів для відповіді на поставлене питання достатньо тільки «кинути погляд», то щодо інших, сфера застосування і можливості яких не очевидні, необхідна інструкція та/або проведення випробувань та експериментів.

У криміналістиці таке питання є одним з найголовніших. Для кваліфікації злочину потрібно встановити його склад². Факультативною ознакою³ складу злочину є **предмет**⁴ злочину. Наприклад, предметом злочину, передбаченого ст. 262 Кримінального кодексу України (далі – ККУ) [1] є вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської), бойові припаси, вибухові речовини, вибухові пристрої та радіоактивні матеріали; предметом злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 ККУ [1], – вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської), бойові припаси, вибухові речовини, вибухові пристрої, ч. 2 цієї ж статті – кинджали, фінські ножі, кастети та інша холодна зброя. Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації (далі – СТЗ) є предметом злочину згідно ст. 359 ККУ [1].

² Під **складом злочину** розуміють сукупність об'єктивних та суб'єктивних ознак, а саме: об'єкт злочину, його об'єктивну сторону, суб'єкт злочину та суб'єктивну сторону, які характеризують, згідно з кримінальним законом, певне суспільно небезпечне діяння як злочин. Кожну з цих ознак в теорії кримінального права часто називають елементом складу злочину. Склад кожного злочину характеризується стійкою структурою елементів та ознак, що їх визначають.

³ У вченні про загальний склад злочину необхідні ознаки для кожного складу злочину називають *обов'язковими*, в той час як ознаки, які не характерні для всіх складів злочинів, зуться *факультативними*.

⁴ **Предметом злочину** називають об'єкт *матеріального* світу, діючи на який суб'єкт посягає на суспільні відносини і блага (інтереси), які охороняються кримінальним законом. Предмет злочину є ознакою об'єкту злочину. Також предмет злочину, на відміну від об'єкту, є факультативною ознакою складу (відсутній в деяких злочинах).

Без відповіді на питання: «Чи є (чи відноситься) даний об'єкт до *предмету злочину* (для кожного конкретного випадку – до вогнепальної зброї, бойових припасів, СТЗ тощо)?», неможлива правильна кваліфікація злочину, а отже й об'єктивність розслідування.

При цьому, відповідь на вказане питання не є очевидною (наприклад, макет масо-габаритний не є вогнепальною зброєю, незважаючи на те, що «дуже схожий»), потребує специфічних знань і проведення досліджень (в результаті ніж, виготовлений по типу мисливського, може бути визнаний таким, що не є холодною зброєю, за недостатністю міцнісних характеристик). Саме судові експерти на основі спеціальних знань визначають, чи відноситься даний об'єкт до предмету злочину. Тобто, для правильної кваліфікації злочину питання «Чим воно є?» із розряду суто філософських переходить до розряду одного з основних питань експертизи, при проведенні досліджень з встановлення групової належності.

Схеми процесу дослідження, заходи, які застосовує експерт для встановлення певного факту, викладені в експертних методиках. Інтуїтивно зрозуміло, що загальні підходи до дослідження об'єктів, які є результатами інженерно-технічної діяльності людини, при відповіді на вищезгадане основне експертне питання повинні бути схожими.

Встановлення належності об'єкту до певної групи проводиться на основі вивчення його ознак та співставлення їх з ознаками інших об'єктів цього ж класу (групи) [2].

Аналіз криміналістичної літератури та наявних експертних методик [1, 4-9] показує, що в об'єктів, умовно названих нами результатами інженерно-технічної діяльності людини, як предметів злочину, науковці та практики виділяють дві ознаки: *призначення (призначеність)*⁵ та *придатність*⁶.

Проілюструємо вищезазначене на прикладі вогнепальної зброї. У науково-практичному коментарі [1] до ст. 262 КК України вказано: «**Предмет злочину** – вогнепальна зброя... *Основною характерною ознакою* цих предметів є їх **призначення** – ураження живої цілі... За вказаною ознакою предмети мають бути **придатними** за своїм цільовим призначенням»

У Методиці встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів) [4] збірне визначення даних понять отримало суто практичне, конкретне втілення: «Належність

⁵ **Призначення** – дія за знач. призначити. 3. // Цілеспрямованість, мета створення чого-небудь. // Мета використання чого-небудь // Спосіб використання або застосування чого-небудь [3].

Призначеність – абстр. ім. до призначений. Призначений – дієприкм. пас. мин. ч. до призначити. Призначити (призначати) – визначати наперед що-небудь [3].

⁶ **Придатність** – властивість і стан за значенням придатний. Придатний – здатний робити, виконувати що-небудь. // якого можна використовувати, вживати; який відповідає певним нормам [3].

об'єкта до вогнепальної зброї визначається за наявністю в нього сукупності наступних загальних криміналістичних ознак:

- **призначення** для ураження цілей на відстані снарядами, що одержують направлений рух за рахунок енергії згоряння металевих зарядів, при відсутності прямого господарсько-побутового, виробничого, спеціального призначення;

- **придатність** для неодноразового ураження цілей.

Призначення для ураження цілей визначається за наявністю в об'єкта сукупності конструктивних ознак, характерних для певного типу, виду, моделі чи зразка вогнепальної зброї.

Придатність для ураження цілей при можливості неодноразового використання об'єкта визначається за наявністю:

- конструктивної можливості проведення пострілів із забезпеченням снарядом енергетичних характеристик, достатніх для ураження цілі;

- надійності конструкції: придатності її для неодноразового проведення пострілів без руйнування (ушкодження) конструкції [4].

Деякі автори з цього питання висловлюються менш конкретно, але в запропонованих ними визначеннях, так чи інакше, присутні ті ж самі ознаки⁷.

Так, Б. М. Комаринець [5] вказує, що вогнепальна зброя повинна відповідати критеріям зброярності, вогнепальності та надійності.

Критерій зброярності означає цільову **призначеність** об'єкта для ураження цілі та **наявність достатньої для цього вражаючої здатності**.

Критерій вогнепальності означає використання енергії вибухового розкладення пороху або іншої речовини для надання снаряду кінетичної енергії.

Критерій надійності означає **можливість багаторазового використання** зброї та його безпеку для стрілка.

З огляду на викладене вище, можна дійти висновку, що критерій вогнепальності – це, фактично, принцип дії (що підтверджується визначенням відомого науковця-криміналіста Росинської Є. Р. [6]: «Признаками огнестрельного оружия являются его **назначение** — поражение человека, животного, преград, а также **принцип действия** — огнестрельность»), який апріорі входить до поняття **призначеності**, як складової задуму. Наведена ж в коментарі [1] **придатність** за цільвим призначенням, яка визначається **наявністю достатньої для цього вражаючої здатності та можливістю багаторазового використання**, явно входить у визначення критеріїв зброярності й надійності.

Аналогічне визначення критеріїв вогнепальної зброї, наводять й інші автори. Вогнепальна зброя, зазначають вони, це пристрій, в якому для вильоту кулі з каналу ствола використовується енергія хімічного розкладу вибухових речовин. Для вирішення питання, чи належить предмет до вогнепальної

⁷ При лінгвістичному аналізі наведених визначень нескладно встановити, що під **призначеністю** можна розуміти відповідність задуму загальним принципам побудови пристроїв певного виду, а під **придатністю** - ступінь реалізації первинного задуму.

зброї, крім установлення *загальної ознаки* — **цільового призначення**, необхідно, щоб він задовольняв такі критерії:

- для метання снаряда має бути використана енергія, яка утворюється під час згоряння вибухової речовини (пороху та ін.);
- предмет повинен мати ствол для спрямування руху снаряда;
- наявність у предмета пристроїв для замкнення каналу ствола та для запалення заряду;
- достатня вражаюча дія снаряда;
- достатня міцність конструкції предмета [7, с. 211-212].

Перший критерій визначає принцип дії (є складовою **призначення**), другий і третій – стосуються конструктивних особливостей пристрою, які визначають призначення, а четвертий і п'ятий критерії, як і в попередньому визначенні, визначають **придатність**.

Як бачимо, при подібному загальному підході до встановлення належності об'єктів до вогнепальної зброї у різних авторів є і деякі відмінності у визначенні ознак (або у визначенні деяких авторів, - критеріїв).

А саме, **призначеність (призначення)** визначається як *ознака* [6], *загальна ознака* [7], *основна характерна ознака* [1], *загальна криміналістична ознака* [4], *критерій зброярності* [5]; **придатність** – або взагалі *не виділяється в окрему ознаку* [1, 6], або розпорошується між *критеріями* [5, 7], або нарівні з *призначеністю* визнається *загальною криміналістичною ознакою* [4].

Доцільно розглянути також інші практичні й наукові підходи до віднесення інженерно-технічних об'єктів до предметів злочину.

У Методиці криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів повніше, ніж в розглянутих вище джерелах, знайшли втілення базові положення теорії групової ідентифікації, як процесу та методу дослідження, де потрібно розрізняти об'єкти, ознаки⁸ та властивості⁹ [8].

Належність до холодної зброї визначається за наявністю у предмета (пристрою), який знаходиться на випробуванні, сукупності таких загальних криміналістичних ознак:

- **призначеності** для ураження цілі;
- **придатності** для неодноразового ураження цілі.

Усі інші предмети (пристрої), в яких повністю або частково відсутня хоча б одна з цих загальних ознак, до холодної зброї не відносяться.

⁸ **Ознака** – це показник, прикмета, знак, за яким можна розпізнати, визначити об'єкт дослідження. Ознаки відображають, виявляють **властивості** предмета у певних умовах (у певний спосіб) його застосування [2].

⁹ **Властивість** предмета виражає його внутрішню сутність та якісні характеристики, тобто те, що визначає його схожість з іншими предметами або вирізняє його серед них [2]. Саме властивості предмета визначають можливість його застосування у певний спосіб, тобто його призначення чи сферу використання [2, 6].

Призначеність предмета (пристрою) для ураження цілі визначається за наявністю сукупності конструктивних ознак, які дозволяють віднести його до певного різновиду холодної зброї.

До такої сукупності конструктивних ознак входять:

- **наявність** елементів певного виду, форм та розмірів;
- **спосіб** з'єднання елементів.

Призначеність предмета (пристрою), який випробовується, для ураження цілі визначається в результаті встановлення збігу притаманної йому сукупності конструктивних ознак із сукупністю конструктивних ознак відомого різновиду холодної зброї при порівнянні з відомими аналогами певних різновидів холодної зброї. Такими аналогами виступають натурні зразки з криміналістичних та інших колекцій, описи та зображення різноманітних зразків холодної зброї в довідковій та спеціальній літературі, комп'ютерних базах даних та з урахуванням даних фірм-виробників.

Придатність випробуваного предмета (пристрою) для ураження цілі визначається за **наявністю технічної забезпеченості** як окремих елементів, так і конструкції в цілому, а також за **достатністю** його уражуючих властивостей.

Наявність технічної забезпеченості конструкції в цілому і окремих елементів предмета (пристрою) визначається в результаті встановлення:

- відповідності розмірних, ергономічних, міцнісних (як відносно елементів об'єкту, так і відносно їх з'єднань) та інших технічних характеристик досліджуваного предмета (пристрою) як в цілому, так і його складових, – стандартам, технічним умовам, а при відсутності нормативно-технічних документів – параметрам відомих аналогів даного різновиду холодної зброї;

- безпечності та зручності його використання при застосуванні (*якісні характеристики* [2]) у спосіб, характерний для найближчого аналогу холодної зброї (*у певний спосіб* [2]);

- можливості неодноразового використання (перевіряється експериментально).

Достатність уражуючих властивостей предметів (пристроїв), які досліджуються, визначається в результаті встановлення можливості неодноразового ураження цілі при використанні предмету (пристрою) визначеним для конкретного типу холодної зброї способом» [8].

Разом з тим, вважаємо слушною думку криміналістів, що виявлення, фіксація та представлення внутрішніх властивостей предмета повинні здійснюватись у зіставлених формах, умовах (способах), які забезпечують об'єктивність оцінки результатів порівняння та є головною умовою обґрунтованості висновків щодо встановлення групової належності предмета [2, 6].

Подальший розвиток змістовного наповнення вказані положення набули в методиці «Віднесення об'єктів до спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації» [9], яка розроблена та введена в дію в Українському науково-дослідному інституті спеціальної техніки та судових експертиз

СБ України (пройшла державну реєстрацію в МЮ України від 02.03.2011р., реєстр. код 17.0.01), в якій на сьогодні, на наш погляд, повно реалізовано загальний підхід до питання віднесення об'єктів (технічних засобів) до предмету злочину (СТЗ), на підставі наявності сукупності загальних (критеріальних) ознак: **придатності та призначеності**.

Згідно з методикою [9] до СТЗ відносяться технічні засоби, устаткування, апаратура, прилади, пристрої та інші вироби, характеристики, функції, конструктивні особливості та властивості яких визначають **придатність та призначеність** для негласного отримання інформації. При цьому:

- **призначеність** – функціонально та конструктивно забезпечена обумовленість застосування технічного засобу для здійснення заздалегідь визначених дій з негласного отримання інформації [9].

- **придатність** – ознака технічного засобу, яка визначається наявністю необхідної і достатньої сукупності технічних характеристик, функціональних можливостей та конструктивних особливостей технічного засобу для забезпечення його використання у певний спосіб для негласного отримання інформації [9].

Відповідь на основне питання експерт отримує за результатами визначення технічних ознак (технічних характеристик, функціональних можливостей та конструктивних особливостей) наданого на дослідження технічного засобу, оцінки його *якісних характеристик* (скритність, негласність доступу до об'єкта інформаційної діяльності, прихованість керування, безвідмовність функціонування у певних умовах застосування), що притаманні певному типу СТЗ, найближчому аналогу до досліджуваного засобу.

Виділення сукупності технічних ознак, достатньої для здійснення технічним засобом негласного отримання інформації (*достатнього технічного забезпечення у визначенні даного поняття в контексті Методики [9]*), дає підставу зробити висновок про **придатність** технічного засобу для негласного отримання інформації.

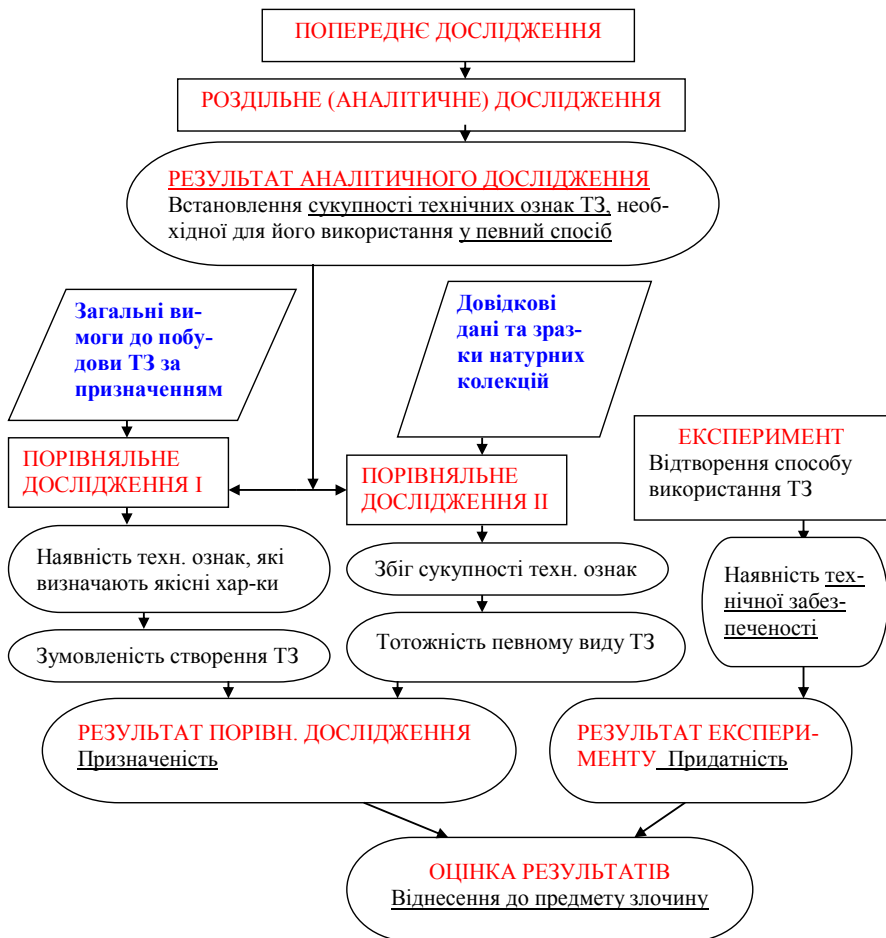
Збіг технічних ознак технічного засобу, що досліджується, з відповідними ознаками певного виду (типу) СТЗ і встановлення відповідності технічних ознак засобу і його якісних характеристик загальним вимогам до СТЗ за призначенням, дають підстави щодо визначення **призначеності** технічного засобу для його застосування як спеціального технічного засобу негласного отримання інформації.

Необхідними й достатніми умовами для віднесення технічного засобу до СТЗ є позитивні результати дослідження (проміжні висновки) щодо придатності й призначення технічного засобу для негласного отримання інформації.

При відсутності технічної документації на технічний засіб, якщо за результатами досліджень встановлена лише одна ознака (призначеність або придатність) або їх відсутність, то технічний засіб визнається засобом *загального призначення*.

В усіх розглянутих випадках в основу групової ідентифікації (віднесення до визначеної категорії) об'єктів, які є результатом інженерно-технічної діяльності людини, покладено аналіз підсумків двох основних етапів їх створення: **розробки** (мета, задум, розрахунки, конструювання) – *призначеність об'єкта*, і **реалізації** «в натурі» (відповідність характеристик реального пристрою тим, що були закладені на етапі розробки, та які характерні для групи пристроїв певного виду) – *його придатність*.

З огляду на викладене нами пропонується типова схема досліджень результатів інженерно-технічної діяльності людини з метою віднесення їх до предмету злочину (див. зображення 1)

Зображення 1. Алгоритм методики віднесення об'єкту до предмету злочину

Запропонована схема, на наш погляд, може стати в подальшому основою для поліпшення існуючих або розробки загальних та окремих методик досліджень різноманітних технічних засобів: гральних автоматів, «скимерів», «код-граберів», будь-яких «невідомих» пристроїв тощо.

Поряд з тим, вважаємо за доцільне критерії **призначеність** та **придатність** віднести до **основних** ознак, з огляду на те, що у всіх розглянутих випадках встановлюються основні ознаки предмету злочину, критеріальні¹⁰ (такий термін їх визначення вперше вказано в Методиці [10]) ознаки найхарактерніші для класифікації об'єктів за певним критерієм всередині визначеної групи. Термін *«загальні ознаки»*, на нашу думку, в такому випадку менш точно передає змістовну сутність вказаних ознак, тим більше, що за визначеннями *«загальні ознаки»* та *«критерії»* в криміналістиці закріпились сталі поняття (див. [5...7]). Разом з тим, розкрите в статті питання на сьогодні є дискусійним і потребує подальшого наукового розвитку.

Перелік посилань

1. Баулін Ю. В., Борисов В. І., Гавриш С. Б. та ін. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. коментар / за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 3-є вид., перероб. та доп. Харків, 2006. 1184 с.
2. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика: учебник для вузов. Москва, 2000. 980 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь, 2009. 1736 с.
4. Встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів): судово-балістична методика / НДЕКЦ при УМВС в Луганській області, затверджено рішенням Мініюсту України від 03.06.2005. Київ, 2005. 31 с.
5. Комаринец Б. М. Судебно-баллистическая экспертиза / ВНИИСЭ. Москва, 1974. Вып. 1.
6. Россинская Е. Р. Криминалистика: учеб. пособ. для вузов. Москва, 1999. 351 с.
7. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтєвський, Г. С. Семаков. Київ, 2001. 216 с.
8. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів: затв. рішенням розшир. засід. секції НКМР Мініюсту України з проблем трасології та суд. балістики із залуч. членів Координаційної ради з питань суд. Експертизи: протокол від 10.04.2009 року № 22. Київ, 2009.
9. Охріменко О. І., Серьогін В. С. Віднесення об'єктів до спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації: загальна методика проведення судової експертизи «Експертиза спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації» / УкрНДІ спец. техніки та суд. експертиз СБУ Київ, 2011. 26 с.

¹⁰ Критеріальний – прикм. до критерій. Критерій – підстава для оцінки, визначення або класифікації чогось; мірило [2]

**МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СУДЕБНЫХ ЭКСПЕРТИЗ
ПО ОТНЕСЕНИЮ ОБЪЕКТОВ, ЯВЛЯЮЩИХСЯ РЕЗУЛЬТАТОМ
ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЧЕЛОВЕКА,
К ПРЕДМЕТАМ ПРЕСТУПЛЕНИЯ**

А. А. Гуменский

Известно, что для квалификации преступления необходимо установить его состав. Факультативным признаком состава преступления является **предмет преступления**. При проведении экспертизы в большинстве случаев именно предметы преступления становятся объектами исследований.

Выделяя определенные конструктивные особенности и функциональные возможности каждого такого объекта, мы можем отнести его к абстрактному понятию, установленной группе (категории), классу и т.д.

Без ответа на вопрос «Относится ли представленный на исследование объект к предметам преступления (для каждого конкретного случая – к огнестрельному оружию, боевым припасам, холодному оружию)?» невозможна правильная квалификация преступления, а, следовательно, и объективность расследования.

Именно судебные эксперты на основе специальных знаний устанавливают, относится ли представленный объект к предмету преступления.

Методы процесса исследования, действия эксперта по установлению истины, изложены в экспертных методиках. Интуитивно понятно, что общие принципы исследования объектов, которые можно условно назвать результатами инженерно-технической деятельности человека, с целью отнесения их к предметам преступления должны быть схожими. Указанное утверждение базируется на понимании того, что все эти объекты прошли путь от замысла (идеальной мысленной модели) до практической реализации в законченном виде.

При анализе криминалистической литературы и имеющихся криминалистических методик установлено, что у объектов, условно названных нами результатами инженерно-технической деятельности человека, ученые и практики выделяют два признака: **предназначенность (назначение)** и **пригодность**. Анализируя эти понятия, можно сделать вывод, что под предназначенностью понимается соответствие первоначального замысла общим принципам построения устройств определенного вида, а под пригодностью – степень реализации первоначального замысла.

В итоге можно прийти к выводу о том, что в основу групповой идентификации объектов, являющихся результатами инженерно-технической деятельности человека, может быть положен анализ результатов двух основных этапов их создания: **разработки** (цель, замысел, расчеты, конструирование) – **предназначенность** объекта и **реализации** (соответствие характеристик реального устройства заложенным на этапе разработки и характерным для группы устройств определенного вида) – его **пригодность**.

Этот подход, по мысли автора, может стать в дальнейшем основой для разработки общих и частных криминалистических методик исследований разнообразных объектов: игровых автоматов, «скимеров», «код-граберов», любых «неизвестных» устройств и т.д.

Кроме того, предлагается **предназначенность** и **пригодность** называть **основными признаками** в связи с тем, что при проведении экспертизы фактически устанавливаются основные признаки предмета преступления.

**THE METHODOICAL ENSURING OF FORENSIS EXPERTISES
OF TAKING OBJECTS THAT ARE THE RESULTS
OF AN ENGINEER-TECHNICAL ACTIVITY TO OBJECTS OF CRIME**

A. Humenskyi

It is known that for the crime qualification we need to state an offence. The facultative element essential to the offence is the target of crime. In the majority of cases exactly targets of crime become objects of an investigation during holding an expertise.

Selecting special constructive peculiarities and functional possibilities of each object, we can refer it to an abstract concept, determined group (category), class and so on.

It's impossible to give the right crime qualification and as consequence to provide an objectivity of an investigation without answering the question ("Whether the given for an investigation object refers to targets of crime (for each specific case – to firearm, ammunition, cold arms?").

Precisely forensic experts on the base of special knowledge determine whether the given object refers to a target of crime.

Methods of an investigation process, expert's actions on ascertainment the truth are stated in expert methods. Intuitively we understand that general principles of object's investigation, which we can provisionally name the results of an engineer-technical activity of a person with the aim of referring them to targets of crime should be alike. The mentioned statement is based on understanding that all objects went all the way from a plan (a complete ideal mental model) to practical realization in a complete view.

During the analysis of criminalistic literature and criminalistic methods, we found out that scientists and practicians determine two signs in objects that we precisely call the results of an engineer-technical activity of a person: purpose and availability. Analyzing these concepts we can make a conclusion that purpose is the correspondence of the first plan to general principles of construction of devices of special type and availability-is the degree of realization of that first plan.

At the end we come to a conclusion that in the base of group identification of objects that are the results of an engineer-technical activity of a person, the analysis of two main stages of their creation can be laid: of the development (an aim, project, calculations, designing) - the purpose of an object and realization (the conformity of real-time device characteristics to characteristics that are formed on the phase of development and that are typical to the group of devices of certain type)- its availability.

According to author, this approach can in future become the basis for the development of general and private criminalistic methods of different objects of an investigation: pockie machines, "skimmers", "code-grabbers", different "unknown" devices and so on.

Besides it is suggested to call the purpose and availability the main signs because the main signs of a target of crime are established during holding an expertise.